

Børn med fængslet familie

Rapport udarbejdet af Analyse & Tal for SAVN

Udarbejdet af

Alva Albæk Nielsen med bidrag fra Søren Nielsen-Gravholt

Analyse & Tal F.M.B.A

Thoravej 29

2400 København NV

www.ogtal.dk

For mere information kontakt

Søren Nielsen-Gravholt, soeren@ogtal.dk

Indledning

I dette notat undersøger vi antallet og andelen af børn, som oplever at have en fængslet mor eller far. I forhold til tidligere undersøgelser udvider vi familiebegrebet og ser også på, hvor mange børn, som oplever, at enten stedforældre eller søskende fængsles.

Både Olsen (2014) og Andersen (2015) har tidligere undersøgt, hvor stor en andel af børn, som oplever at have en fængslet forælder. Olsen (2014) undersøger fødselsårgangene 1982 – 1990 og finder, at omkring 6 % af børnene i løbet af deres første 18 leveår oplevede at have en mor eller far, som på et tidspunkt var fængslet, enten i varetægt eller som afsonere. Tilsvarende finder Andersen (2015), at 9 % af årgang 1990 oplevede at have en far i fængsel i kortere (under 24 timer) eller længere tid, inden de fyldte 15 år.

Endelig skal også fremhæves "Indsat far, udsat barn?" af Oldrup et al. (2016), som finder, at 0,33 % af alle 0-17-årige havde en forælder, som på et tidspunkt var fængslet i løbet af 2013. Dette var et fald fra 0,61 % i 2000, drevet af en øget brug af fodlænke og samfundstjeneste.

De nævnte undersøgelser er alle udgivet for ca. 10 år siden. Man kan på den ene side forestille sig, at faldet i andelen af børn med en fængslet forælder er fortsat. På den anden side er der siden 2009 vedtaget en række bandepakker med fokus på øget fængselsstraf. Spørgsmålet er derfor, hvordan det ser ud i dag med antallet og andelen af børn, som oplever at have en fængslet forælder.

I notatet kortlægger vi antallet og andelen af børn, som har oplevet at have en biologisk, adoptiv- eller stedforælder eller søskende i fængsel. Vi ser også på børnene og de indsattes baggrundskarakteristika, som fx køn, alder og bopælskommune. Notatet er udarbejdet af Analyse & Tal og bestilt af SAVN – en forening for børn og pårørende til fængselsindsatte.

Notatet består af resultater og resultatbeskrivelser samt konklusioner. Forklaringen af de benyttede data og definitioner af fx "stedforældre" og "fængsling" findes bagerst i notatet sammen med litteraturlisten.

Resultater

Tabel 1: Andel af børn fra årgang 2006, som nogensinde har oplevet at have et fængslet familiemedlem i de første 18 leveår, procent

En forælder	6,9
En forælder eller stedforælder	7,0
En forælder, stedforælder eller hjemmeboende søskende	7,4

N= 65.219

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 2: Antallet af børn i 2022, der havde et fængslet familiemedlem på et tidspunkt i løbet af året

	0-17 år	Hjemmeboende 18-24 år	Sum
En forælder	4.545	367	4.912
En forælder eller stedforælder	4.703	390	5.093
En forælder, stedforælder eller hjemmeboende søskende	5.174	636	5.810

N= 367 - 5.810

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 1 viser, at næsten 7 % af en børneårgang oplever at have en forælder i fængsel på et tidspunkt i deres barndom. Udvider vi forældrebegrebet til også at inkludere de stedforældre, som barnet deler bopæl med, stiger andelen marginalt. Udvider vi undersøgelsen igen til at inkludere de søskende, som barnet bor med, ender vi med, at 7,4 % af en børneårgang på et tidspunkt i deres liv vil opleve at have et familiemedlem i fængsel.

I en skoleklasse på 25 børn vil der således sidde i gennemsnit næsten 2 børn, som på et tidspunkt i deres barndom oplever at have et nært familiemedlem fængslet. Samtidig viser tabellen, at det primært er de juridiske forældre (dvs. enten biologiske eller adoptivforældre), der fængsles.

Hvorvidt barnet er knyttet til en forælders partner, der ikke deler bopælsadresse med barnet, og som fængsles på et tidspunkt, kan undersøgelsen til gengæld ikke sige noget om.

Tabel 2 viser, at langt størstedelen af de børn og unge, som oplevede at have et familiemedlem fængslet i 2022, var mellem 0-17 år, mens en mindre del var mellem 18-24 år. Dette giver god mening, både fordi aldersspændet 18-24 er kortere end 0-17, og fordi det typisk er i løbet af de sene teenageår og i starten af tyverne, at en stor del unge flytter hjemmefra. I alt var der 5.810 børn og hjemmeboende unge, som oplevede at enten en forælder, stedforælder eller en af deres hjemmeboende søskende var fængslet i 2022.

På linje med tidligere undersøgelser viser tabel 3, at det i overvejende grad er fædre, som fængsles, mens mødrene står for omkring 7 % af forældrene og stedforældrenes fængslinger.

Tabel 4 illustrerer, at børn under 18 år i gennemsnit var lidt over 8 år, da deres forælder eller stedforælder blev fængslet. De hjemmeboende unge var i gennemsnit 20 år gamle.

Tabel 5 giver et overblik over gruppen af børn, som i 2022 enten havde en forælder eller en stedforælder fængslet, opdelt på barnets bopælskommune på fængslingstidspunktet. Ikke overraskende er de store kommuner tungest repræsenteret. Fire kommuner optræder ikke i tabellen på grund af Danmarks Statistiks diskretionshensyn, idet de havde under tre børn og unge i alderen 0-24 år, som havde en fængslet forælder eller stedforælder i 2022.

Tabel 3: Køn på det familiemedlem, som var fængslet i 2022, andel

	0-17 år		Hjemmeboende 18-24 år	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Forældre	93,1	6,9	93,4	6,6
Forældre og stedforældre	93,1	6,9	92,5	7,5

N= 302 – 3.163

Note: På grund af afrundinger summer resultaterne ikke nødvendigvis til 100 %

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 4: Børn med enten en fængslet forælder eller stedforælder i 2022, gennemsnitsalder for barnet på fængslingstidspunktet

	0-17 år	Hjemmeboende 18-24 år
En forælder	8,1	20,0
En forælder eller stedforælder	8,2	20,0

N= 367 – 4.703

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 5: Børn med enten en fængslet forælder eller stedforælder i 2022, opdelt på bopælskommune, antal

København	523	Assens	49
Frederiksberg	52	Faaborg-Midtfyn	42
Ballerup	78	Kerteminde	24
Brøndby	64	Nyborg	37
Dragør	15	Odense	197
Gentofte	36	Svendborg	49
Gladsaxe	76	Nordfyns	26
Glostrup	31	Langeland	13
Herlev	33	Haderslev	55
Albertslund	29	Billund	10
Hvidovre	69	Sønderborg	55
Høje-Taastrup	54	Tønder	43
Lyngby-Taarbæk	20	Esbjerg	103
Rødovre	55	Varde	42
Ishøj	23	Vejen	36
Tårnby	57	Aabenraa	48
Vallensbæk	16	Fredericia	71
Furesø	38	Horsens	106
Allerød	8	Kolding	85
Fredensborg	29	Vejle	102
Helsingør	46	Herning	42
Hillerød	46	Holstebro	55
Hørsholm	9	Lemvig	7
Rudersdal	40	Struer	13
Egedal	31	Syddjurs	30
Frederikssund	53	Norrdjurs	38
Greve	50	Favrskov	19
Køge	68	Odder	15
Halsnæs	39	Randers	89
Roskilde	50	Silkeborg	57
Solrød	14	Skanderborg	13
Gribskov	29	Aarhus	255
Odsherred	48	Ikast-Brande	32
Holbæk	84	Ringkøbing-Skjern	36
Faxe	39	Hedensted	42
Kalundborg	76	Morsø	14
Ringsted	38	Skive	31
Slagelse	121	Thisted	33
Stevns	23	Viborg	80
Sorø	34	Brønderslev	22
Lejre	17	Frederikshavn	44
Lolland	70	Vesthimmerlands	27
Næstved	98	Rebild	33
Guldborgsund	91	Mariagerfjord	33
Vordingborg	60	Jammerbugt	20
Bornholm	34	Aalborg	128
Middelfart	34	Hjørring	42

N= 5.091

Note: Kommuner med observationer under N=3 medtages ikke af diskretionshensyn

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 6: Længden af ubetingede fængselsdomme i 2022 for forældre og stedforældre til børn og unge, dage

	0-17 år	Hjemmeboende 18-24 år
Forældre	404	413
Forældre og stedforældre	393	419

N= 261 - 2.816

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

I tabel 6 ser vi på målgruppen på en ny måde. Tabellen tager udgangspunkt i alle ubetingede fængselsdomme afgivet i 2022, og fremhæver gennemsnitslængden af dommene for de personer, som enten er forældre eller stedforældre til børn og unge. Det ses, at gennemsnitslængden af de ubetingede fængselsdomme ligger på omkring 400 dage.

Dette er markant højere end den gennemsnitlige længde af alle ubetingede domme, der blev afgivet i 2022, som ligger på omkring 9,6 måneder (dvs. ca. 293 dage) (Danmarks Statistik, 2026).

Tabel 7: Børn med enten en fængslet forælder eller stedforælder i 2022, barnets herkomst, procent

	0-17 år	Hjemmeboende 18-24 år
Dansk oprindelse	84,7	79,5
Indvandrere	2,6	4,9
Efterkommere	12,7	15,6

N= 390 - 4.703

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Årsagen skyldes til dels, at vi til tabel 6 har summeret det totale antal dage, en person i 2022 er blevet idømt, således at hver person kun optræder én gang. Hvorimod Danmarks Statistiks opgørelse har dommen som enhed og én person derfor kan optræde flere gange i statistikken, men med flere kortere domme. Dette er dog ikke hele forklaringen.

Dømte forældre med børn typisk er ældre end den gennemsnitlige dømte (Oldrup, 2016). En hypotese kan derfor være, at de dømte forældre har en længere historie med lovovertrædelser bag sig, og at dette afspejles i længere fængselsstraffe for de forældre, som fortsætter lovovertrædelserne.

Tabel 8: Børn med enten en fængslet forælder eller stedforælder i 2022, antal og andel af børn som nogensinde har været anbragt

	0-17 år	Hjemmeboende 18-24 år
Forældre	712 (15,7 %)	25 (6,8 %)
Forældre og stedforældre	717 (15,2 %)	27 (6,9 %)

N= 367 - 4.703

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registerdata

Tabel 7 viser, at børn på 0-17 år af fængslede forældre og stedforældre i overvejende grad var af dansk oprindelse (ca. 85 %). Dette er også tilfældet for de hjemmeboende unge mellem 18-24 år (80 %), om end en lidt større andel af de unge enten var indvandrer eller efterkommer (ca. 20 %). En forklaring kan være, at unge med anden etnisk baggrund end dansk flytter senere hjemmefra (Danmarks Statistik, 2015).

Tabel 8 viser antallet og andel af børn af fængslede, som nogensinde har været anbragt. Tabellen illustrerer, at lidt over 700 børn i alderen 0-17 år, svarende til 15-16 %, har været anbragt på et tidspunkt i deres liv. Andelen er i tråd med tidligere resultater. Således finder Oldrup et al. (2016), at 12 % af børn af fængslede forældre i 2012 havde været anbragt på et tidspunkt i deres liv.

Interessant nok er andelen langt lavere for de børn, som stadig bor hjemme som 18-24 årig. Dette kan skyldes, at de unge i højere grad flytter tidligt hjemmefra, hvis hjemmet ikke er stabilt.

Konklusion

Dette notat viser, at andelen af en fødselsårgang, som nogensinde oplever at have en fængslet forælder, er steget. For årgang 2006 gælder det således, at 6,9 % på et tidspunkt i deres barndom har oplevet, at deres mor eller far har været fængslet. Udvider vi familiebegrebet til at inkludere både stedforældre og søskende, som barnet deler bopæl med, er andelen 7,4 %

Fokuserer vi på 2022, var det samlet set 5.810 børn og hjemmeboende unge, som oplevede, at en af deres forældre, stedforældre eller søskende var fængslet på et tidspunkt i løbet af året. Ser vi kun på børn i alderen 0-17 år, som havde en fængslet forælder (biologisk eller adoptiv-), var antallet 4.545.

Langt størstedelen af de fængslede forældre og stedforældre var mænd, nemlig ca. 93 %. Forældre og stedforældre til både børn og hjemmeboende unge, som fik en ubetinget fængselsdom, fik i gennemsnit domme på 400 dage i 2022. Dette er mere end gennemsnittet af længden af ubetingede fængselsdomme i 2022, som lå på ca. 10 måneder.

For børn under 18 år var gennemsnitsalderen 8 år ved forældrenes eller stedforældrenes fængslingstidspunkt. For hjemmeboende unge var gennemsnitsalderen 20 år. Børnene boede typisk i de større kommuner (især København, Aarhus og Odense), om end det er en selvstændig pointe, at der fandtes børn, hvis forældre eller stedforældre blev fængslet, i næsten alle landets kommuner.

Børnene og de unge var typisk af dansk oprindelse, mens omkring 15-20 % enten var indvandrere eller efterkommer.

En udfordring kommer sjældent alene, og tidligere forskning har vist, at børn og unge af fængslede forældre typisk er udsat på flere parametre (Oldrup, 2016). I dette notat viser vi, at 15-16% af børn i alderen 0-17 år, som oplevede at have en fængslet forælder eller stedforælder i løbet af 2022, også havde været anbragt på et tidspunkt i barndommen. Andelen er markant lavere for de hjemmeboende 18-24 år (7 %), og kan skyldes, at tidligere anbragte unge flytter hurtigere hjemmefra, hvis hjemmet ikke er stabilt.

Data og definitioner

I dette notat benytter vi pseudonymiserede individdata fra Danmarks Statistik, indsamlet fra nationale, regionale og kommunale institutioner. Danmarks Statistik anonymiserer cpr-numrene og stiller data til rådighed for personer med godkendt forsker adgang. Alle resultater i dette notat bygger på analyser foretaget på Danmarks Statistiks forskermaskine, og er baseret på befolkningsregisteret, indsættelsesregisteret og afgørelsesregisteret.

Indsættelsesregisteret er et register over hændelser, dvs. indsættelser (fx varetægtsfængslinger eller afsoninger) som enten påbegyndes eller afsluttes. Registeret er således ikke et "beholdningsregister" over antallet af indsatte et givent år. Vil man have dette tal (hvilket vi skal bruge til tabel 2 – 8), skal man først udregne længden af den enkelte persons fængsling. Analyse & Tal har fulgt vejledningen fra Danmarks Statistik til at udregne fængslingslængderne og har foretaget nogle skøn i de tilfælde, hvor vejledningen ikke dækker.

Resultaterne i tabel 1 er sammenlignelige med resultaterne hos Olsen (2014). For resten af notatet gælder det, at man skal være varsom med at sammenligne resultaterne direkte med resultater fra andre rapporter, idet der kan være tale om forskellige afgrænsninger af gruppen.

Definitioner i notatet:

Mor og far / forældre: Juridisk mor og far, dvs. enten biologiske forældre eller adoptivforældre

Stedmor og stedfar / stedforældre: deler bopæl med barnet, men er ikke juridiske forældre. Opgørelsen er baseret på Danmarks Statistiks definition af E-familier, som blandt andet er betinget af fælles folkeregisteradresse. Det skal her nævnes, at man ikke automatisk skifter folkeregisteradresse, mens man er fængslet.

Søskende: deler bopæl med barnet og kan være både biologiske søskende eller stedsøskende. Opgørelsen er baseret på Danmarks Statistiks definition af E-familier, som blandt andet er betinget af fælles folkeregisteradresse.

Fængsling: kan være både afsoning og varetægt. Varetægtsfængslinger, hvor den indsatte løslades indenfor 24 timer, medtages dog ikke.

Litteratur

Andersen, L. H. (2015): Cumulative risks of paternal and maternal incarceration in Denmark and the United States. *Demographic Research* Vol. (32), pp. 567-1580.

Danmarks Statistik (2026):
www.statistikbanken.dk/STRAF49

Danmarks Statistik (2015): Indvandrere i Danmark

Oldrup, H. et al. (2016): Indsat far, udsat barn? Hverdagsliv og trivsel blandt børn af fængslede. SFI.

Olsen, R. (2014): Forældres fængsling – en stratificerende livsbegivenhed? *Dansk Sociologi* nr. 1/25.

Analyse & Tal

Analyse & Tal er et kooperativt analysebureau med kontorer i København og Oslo. Vi tæller dét, der er svært og kombinerer klassiske metoder med nye digitale.

Analyse & Tal har eksisteret siden 2014 og tæller i dag 21 medarbejdere. Vi er sociologer, statistikere, økonomer, programmører, kommunikatører og designere, og vi arbejder tværfagligt med vores projekter, blandt andet indenfor desinformation, online had og

aktivisme, erhvervsanalyser og evalueringer af alt fra sociale indsatser til turismens klimaaftryk.

Analyse & Tals drøm er at skabe et mere demokratisk og lige samfund. Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ. Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder, projekter og i demokratiseringen af vores samfund som helhed.

